

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 grudnia 2015 r. Prezes K. Rolniczego (...) wstrzymał S. C. wypłatę emerytury rolniczej od 1 stycznia 2016 r. z powodu przyznania emerytury z ZUS od dnia 1 sierpnia 2015 r. oraz zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranej emerytury rolniczej za okres od dnia 1 sierpnia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. w kwocie 6.421,30 zł. W uzasadnieniu wskazał, że w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty na podstawie ustawy z prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie.

/decyzja – k. 47 akt KRUS/

Ubezpieczony S. C. uznał w/w decyzję za krzywdzącą i w dniu 11 stycznia 2016 r. wniósł o jej uchylenie w szczególności w części dotyczącej obowiązku zwrotu świadczenia w kwocie 6.421,30 zł. w uzasadnieniu wskazał, że żądanie zwrotu powyższej kwoty jest niezasadne, gdyż wypłata nastąpiła zgodnie z przyznanym mu prawem do świadczenia emerytalnego. Podał, że pobierając świadczenie w okresie od sierpnia do grudnia 2015 r. nie był świadom konieczności zwrotu tego świadczenia.

/ odwołanie – k. 2 – 3/

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniosła o oddalenie odwołania.

/odpowiedź na odwołanie – k. 4/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca S. C. urodził się w dniu (...)

/bezsporne/

Ubezpieczony w dniu 1 grudnia 2012 r. złożył wniosek o emeryturę rolniczą.

/wniosek – k. 1 – 2 akt KRUS/

Decyzją z dnia 11 grudnia 2014 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznał S. C. prawo do emerytury rolniczej od 1 grudnia 2014 r. w kwocie przysługującej do wypłaty 1054,26 zł miesięcznie.

/decyzja – k. 37 – 39 akt KRUS/

Decyzja zawierała pouczenie, z którego wynika, że ubezpieczony miał obowiązek zawiadomić jednostkę organizacyjną Kasy wypłacającą emeryturę/rentę o okolicznościach mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość oraz, że miał obowiązek w ciągu 14 dni poinformować organ rentowy o przyznaniu mu emerytury lub renty przez inny organ rentowy.

/decyzja – pouczenie – k. 37 – 39 akt KRUS/

Decyzją z dnia 14 września 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał S. C. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 31 sierpnia 2015 r. emeryturę od dnia 1 sierpnia 2015 r. tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

/decyzja – k. 44 – 45 akt KRUS/

W pkt VI ppkt 1 decyzji ZUS znajduje się pouczenie, zgodnie z którym w razie zbiegu u jednej osoby prawa do dwóch lub więcej świadczeń emerytalno – rentowych organ rentowy wypłaca jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez emeryta – rencistę.

/decyzja wraz z pouczeniem – k. 44 – 45 akt KRUS/

Decyzja ZUS przyznająca ubezpieczonemu prawo do emerytury wpłynęła do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w dniu 10 grudnia 2015 r.

/decyzja – k. 44 – 45 akt KRUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 11 grudnia 2015 r. Prezes K. Rolniczego (...) wstrzymał S. C. wypłatę emerytury rolniczej od 1 stycznia 2016 r. z powodu przyznania emerytury z ZUS od dnia 1 sierpnia 2015 r. oraz zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranej emerytury rolniczej za okres od dnia 1 sierpnia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. w kwocie 6.421,30 zł. w uzasadnieniu wskazał, że w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty na podstawie ustawy z prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie.

/decyzja – k. 47 akt KRUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w tym na podstawie dokumentów zawartych w załączonych aktach rentowych. Dokumenty te nie budzą wątpliwości, a nadto nie były kwestionowane w toku postępowania przez żadną ze stron. Stanowią zatem w pełni wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie oraz poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych odwołanie nie jest zasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Stan faktyczny sprawy nie jest sporny i wynika z niego jednoznacznie, że rolniczy organ rentowy wypłacił wnioskodawcy w okresie od dnia 1 sierpnia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. emeryturę rolniczą. Powyższe świadczenie było jednak świadczeniem nienależnym.

W realiach niniejszej sprawy znajduje zastosowanie przepis art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 277 ze zm.) Zgodnie z treścią art. 33 ust. 2, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przysługującej na podstawie ustawy z prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.

Sąd Okręgowy zważył po analizie akt rentowych skarżącego, że rolniczy organ rentowy na odwołaniu decyzji rentowych kierowanych do wnioskodawcy przytoczył m.in. treść przepisu art. 37 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zgodnie z art. 37 ust. 2 u.s.r., osoba pobierająca świadczenia z ubezpieczenia jest obowiązana, nie czekając na wezwanie, w ciągu 14 dni zgłaszać Kasie okoliczności mające wpływ na wysokość i prawo pobierania tych świadczeń.

Zatem wnioskodawca został przez organ rentowy prawidłowo pouczone o obowiązku poinformowania organu rentowego o przyznaniu emerytury przez inny organ rentowy.

Dlatego też znajdzie tu zastosowanie art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.) osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu art. 138 ust. 1 w/w ustawy uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty

świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania (art. 138 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy).

Zgodnie z treścią ust. 4 art. 138 ustawy emerytalnej, nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5.

Z art. 139 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej wynika, że ze świadczeń pieniężnych określonych w ustawie - po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki i innych należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych - podlegają potrąceniu, z uwzględnieniem art. 141, następujące należności kwoty nienależnie pobranych emerytur, rent i innych świadczeń z tytułu:

a) zaopatrzenia emerytalnego oraz ubezpieczenia społecznego za okres przed dniem wejścia w życie ustawy,

b) ubezpieczeń społecznych, o których mowa w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, wraz z odsetkami za zwłokę w ich spłacie,

c) zaopatrzenia określonego w odrębnych przepisach.

Wskazać należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono ugruntowany obecnie pogląd, że nienależnie pobrane świadczenie w rozumieniu art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, to świadczenie wypłacane mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczenia na skutek okoliczności leżących po stronie ubezpieczonego. Tym samym nie można przyjąć, aby doszło do nienależnego pobrania świadczenia, jeżeli jego wypłata (mimo zaistnienia wskazanych okoliczności) nastąpiła z przyczyn niezależnych od ubezpieczonego. Mogą to być zarówno przyczyny leżące po stronie organu rentowego (błąd) lub niezależne od tego organu. Sąd Najwyższy podkreślił, że na podstawie art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach można żądać zwrotu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca była pouczona o braku prawa do ich pobierania. Pouczenie musi być należyte, czyli wyczerpujące i wyraźnie wskazujące okoliczności w jakich dochodzi do nienależnego pobrania świadczenia, dokonane w taki sposób, aby było zrozumiałe dla osoby, do której było skierowane. Pouczenie nie może być abstrakcyjne, obciążone brakiem konkretności (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 listopada 1998 roku w sprawie o sygn. akt II URN 46/95, OSNP 1996/12/174, lex numer 23750 i z dnia 17 lutego 2005 roku w sprawie o sygn. akt II UK 440/03, OSNP 2005/18/291, lex numer 155203). Warunkiem uznania świadczenia za nienależnie pobrane jest pouczenie o okolicznościach, których wystąpienie w czasie pobierania świadczenia powoduje jego utratę (w całości lub w części). Pouczenie o takich okolicznościach nie może odnosić się indywidualnie do pobierającego świadczenie, gdyż nie da się przewidzieć, które z różnorodnych okoliczności wystąpią u konkretnego świadczeniobiorcy. W tym sensie wystarczające jest przytoczenie przepisów określających te okoliczności. Jednakże pouczenie musi być na tyle zrozumiałe, aby pobierający świadczenie mógł je odnieść do własnej sytuacji. Ponieważ pouczenie dotyczy zmian w stanie faktycznym i prawnym w stosunku do stanu istniejącego w dacie przyznania świadczenia, pobierający świadczenie musi mieć możliwość skonfrontowania zmian, jakie zaszły w jego przypadku, z treścią pouczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2008 roku w sprawie o sygn. akt I UK 394/07, lex numer 494135).

W ocenie Sądu pouczenia organów rentowych zwarte w kierowanych do skarżącego decyzjach rentowych spełniają powyższe wymagania, stąd należy je ocenić jako spełniające warunki, od których uzależniona jest możliwość żądania zwrotu świadczenia.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie wnioskodawcy, uznając je za bezzasadne.

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy z pouczeniem.

K.K.-W.